Να ουρλιάξεις δυνατά όταν ξανακούσεις για πράσινη ανάπτυξη!

Γιώργος Κτενάς

Ο λόγος που η ποίηση διεισδύει στο αναγνωστικό κοινό, είναι τα ελλειπτικά της νοήματα. Ο αναγνώστης δίνει την ερμηνεία που θέλει στους στίχους, χωρίς αυτή να ταυτίζεται με άλλου αναγνώστη ή ακόμα και του δημιουργού. Κι εδώ έχουν ενδιαφέρον δύο λόγια για την ποίηση των Ινδιάνων, που την τυλίγει ένας εκλεκτικός θρησκευτικός ρομαντισμός και συνδέεται με τη μάνα γη και τον πατέρα ουρανό. Με τη σύγχρονη ελληνική λαϊκή ρήση «Δεν μας ανήκει τίποτα, είναι όλα δανεικά από τα παιδιά μας», να συμπίπτει με τη διατύπωση της ινδιάνικης ποίησης «Δεν έχουμε τίποτα, δανειστήκαμε τα πάντα από το μέλλον».

Σε ένα «καταραμένο» βιβλίο τού ’60 στην Αμερική, την «Τριστέσσα», ο Τζακ Κέρουακ δόμησε το πορτραίτο μίας νεαρής Ινδιάνας που ζει στο Μεξικό, βουτηγμένη στα ναρκωτικά. Και σε εκείνη, όμως, κυριαρχεί ο θρησκευτικός ρομαντισμός: «*Ο Κύριός μου με πληρώνει περσότερο. Δίιινω ό,τι έχω στον φίλο μου, κι ααν αυτός δεν πληρώνει εμένα, ο Κύριός μου πληρώνει εμένα περσότερο*».

Με τον Κέρουακ να συμπληρώνει: «*Ω, Κύριε, γιατί το έκανες αυτό στους σκλάβους αγγέλους σου. Μας έδωσες τον αηδιαστικό κουρελή και κάλπη κόσμο των ηλιθίων, των ληστών και του θανάτου. Δεν μπορούσες να βρεις έναν μελαγχολικό Παράδεισο, όπου όλα θα ήταν χαρούμενα; Είσαι Μαζοχιστής, Κύριε, είσαι Παγερός και Αδιάφορος, είσαι Μισάνθρωπος;*»

Τον κόσμο που κατέλαβαν οι ηλίθιοι, οι ληστές και ο θάνατος διαχειριζόμαστε σήμερα και, σύμφωνα με τους Ινδιάνους, θα παραδώσουμε στους επόμενους. Και είναι πολύ ανησυχητικά τα στοιχεία που υπάρχουν με τον άνθρωπο επικυρίαρχο στη Γη, όταν

κάθε μία εκ των τριών τελευταίων δεκαετιών είναι θερμότερη της προηγούμενης. Οι συγκεντρώσεις άνθρακα αυξήθηκαν κατά 40% από τη βιομηχανική εποχή, ενώ ο πλανήτης είναι θερμότερος κατά 0,7ο C από το 1950, όταν θα έπρεπε να ήταν μόλις 0,1ο C. Με την κλιματική αλλαγή να έχει επηρεάσει τον παγκόσμιο υδάτινο χάρτη, υπερθερμαίνοντας ατμόσφαιρα και ωκεανούς. Και εδώ μπαίνει η δική μας ευθύνη. Καλές οι διεθνείς περιβαντολλογικές συμβάσεις και συμφωνίες, αλλά ας αρχίσουμε από αυτά που είναι του χεριού μας: Να κλείνουμε το φως στο άδειο δωμάτιο ή να χρησιμοποιούμε με μέτρο το νερό.

Είμαστε η βάση του καπιταλιστικού οικοδομήματος και καταναλώνουμε περισσότερα από όσα χρειαζόμαστε. Το πρόταγμα της πλασματικής αφθονίας, ντυμένο με το κοστούμι της πιστωτικής οικονομίας, οδηγεί στην κατασπατάληση τεράστιων ποσοτήτων φυσικών πόρων. Που δεν αναπληρώνονται αλλά, αντίθετα, κατασπαταλούνται περισσότεροι για να αλλάξουν μορφή ορισμένα αντικείμενα (τα περισσότερα είναι εξαρχής άχρηστα): αυτά που ρίχνουμε στους μπλε κάδους. Αυτή τη ρηχή και συστημική προσέγγιση ανακύκλωσης, την ονομάζουν με θράσος οικολογική συνείδηση.

Αλλά να δούμε το τεράστιο πρόβλημα του περιβάλλοντος και σε κλίμακα μακρόκοσμου:

Όταν υπάρχουν στοιβαγμένοι στο κέντρο της Αθήνας δεκάδες Μπαγκλαντεσιανοί μετανάστες, πιστεύουμε ότι παράτησαν τα σπίτια τους για να κάνουν διακοπές; Να αποδομήσουμε το επιχείρημα: Οι επιστήμονες θεωρούν το Μπαγκλαντές σημείο μηδέν της κλιματικής αλλαγής, με τη στάθμη της θάλασσας να ανεβαίνει και να βυθίζει τη χώρα. Ήδη στην πρωτεύουσα κυκλοφορούν με βάρκες. Περίπου 20 εκ. περιβαλλοντικοί πρόσφυγες θα εγκαταλείψουν το Μπαγκλαντές στα επόμενα 25 χρόνια, προς κάθε γωνιά της Γης. Και για αυτή την τεράστια μεταναστευτική ροή έχει ευθύνη όλος ο υπόλοιπος πλανήτης, πλην εκείνων που φεύγουν από τα σπίτια τους.

Σήμερα περισσότερο από ποτέ υπάρχει η ανάγκη να δοθεί ένα

ξεκάθαρο πρόταγμα ενάντια στον οικονομισμό της καπιταλιστικής ανάπτυξης, που θα χειραφετεί και θα αυξάνει τη λαϊκή συνειδητότητα. Από τις εξορύξεις στην Ήπειρο, στη Χαλκιδική, στην Κρήτη και τις ΒΑΠΕ που έχει γεμίσει ο τόπος, μέχρι τις καλλιέργειες μικρής κλίμακας και την ανάδειξη των οφελών της τοποφαγίας και της αγροτικής αυτάρκειας, που οδηγούν στην τοποφιλία και την αυτάρκεια ως νέο τρόπο ζωής. Η προσέγγιση και ο σεβασμός της φύσης είναι οργανικό μέρος ευρύτερης της φιλοσοφικής πραγματικότητας. Με οριζόντια και τοπικά προτάγματα οικολογικής ανάλυσης και πράξης που έχουν αναδυθεί από την ίδια την κοινωνία, ταυτίζοντας την οικολογία με έναν διαφορετικό τρόπο ζωής.

Αλλά και με την ίδια την επαναστατική κατεύθυνση προς την ελευθερία, μακριά από τη γραφειοκρατία του lifestyle οικολογικού περιεχομένου. Η προσανατολισμένη κοινωνική οικολογική ανάλυση και πρακτική χρειάζεται πολλαπλασιαστικά νέα προτάγματα και όχι γενικόλογες κυβερνητικές δεσμεύσεις.

Για αυτό είναι καλό να έχουμε δυνατή φωνή και να ουρλιάξουμε από αγανάκτηση όταν ξανακούσουμε για πράσινη ανάπτυξη, από εκείνους που δημιουργούν ιδιωτικές ΑΟΖ για τις πολυεθνικές.